

Birikimli hayat sigorta poliçelerinde gelir vergisi tavrifatının ne zaman yapılacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.99.16.02-GVK-94-58
Tarih	20.02.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.99.16.02-GVK-94-58

20/02/2012

Konu : Birikimli hayat sigorta poliçelerinde gelir vergisi tavrifatının ne zaman yapılacağı

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, şirketiniz tarafından düzenlenen birikimli hayat sigorta poliçeleri kapsamında sigortalının sigorta süresi içerisinde vefatı halinde, vefat teminatı ve birikim tutarının poliçede gösterilen lehdara, poliçede lehdar gösterilmemiş ise yasal varislerine yapıldığı, sigortalının poliçede öngörülen vade sonunda hayatta kalması durumunda ise vade gelimi tarihi itibarıyla hesaplanan birikim tutarının gelir vergisi kesintisi yapıldıktan sonra hak sahibine ödendiği, ancak hak sahibinin birikimli hayat poliçesine ilişkin vade gelim tutarını tahsil etmesi için şirketinize zamanında müracaat etmemesi veya hak sahibine vade gelim tarihine kadar ulaşamaması gibi nedenlerden dolayı ödemenin, vade gelim tarihinden sonraki bir tarihte gerçekleştiği, birikim tutarının da ödemenin gerçekleştiği tarihe kadar Türk Lirası olarak ve dövizde endeksli olanlarda da döviz olarak muallak hasar

karşılıkları hesabında bekletildiği belirtilerek, birikimli hayat sigorta poliçesine ilişkin vade gelim tutarının hak sahibine vade gelim tarihinden sonra ödenmesi halinde gelir vergisi tevkifatının vade gelim tarihinde mi yoksa fiili ödeme tarihinde mi yapılacağı konusunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 15 inci bendinde; tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketlerince yapılacak ödemelerin menkul sermaye iradı olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı ile zırai kazançlarını bilanço veya zırai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçilerin maddede sıralanmış ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları, aynı maddenin (15) numaralı bendinde ise, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendine göre menkul sermaye iradı sayılan ödemelerden vergi tevkifatı yapılacağı belirtilmiş, 96 ncı maddesinde de hesaben ödeme deyiminin vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri, istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade edeceği hükümlerine yer verilmiştir.

Konuyla ilgili olarak 12/01/2009 tarih ve 2009/14592 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tevkifat oranları; on yıl süreyle prim, aidat veya katkı payı ödemediği ayrılanlara yapılan ödemeler için % 15, on yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile diğer sandık ve sigortalardan on yıl süreyle prim veya aidat ödeyenlere ve vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler için % 10, bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler için % 5 olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinde; bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin %25'i, Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin %10'u ve tek primli yıllık gelir sigortalardan yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden istisna edilmiş olup, istisna edilen tutarın Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (15) numaralı bendine göre tevkifata tabi tutulmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, emeklilik ve sigorta şirketlerinin bireysel emeklilik sözleşmeleri ve birikimli şahıs sigortaları dolayısıyla nakden veya hesaben yaptıkları ödemelerin tümü üzerinden (istisna edilen tutar hariç) gelir vergisi tevkifatı yapmaları gerekmektedir. Söz konusu tutarlar için şirketiniz kayıtlarında muallak hasar karşılığı (TL, döviz) ayrılmasının hesaben ödeme olarak değerlendirileceği ise tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 10.09.2026